

An Bhruiséil, 10 Meán Fómhair 2026
(OR. en)

13010/26

AGRI 656
AGRIFIN 149
FIN 1256

NÓTA CLÚDAIGH

ó:	Ardrúnaí an Choimisiúin Eorpaigh, arna s(h)íniú ag Martine DEPREZ, Stiúrthóir
dáta a fuarthas:	10 Meán Fómhair 2026
chuig:	Thérèse BLANCHET, Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2026) 466 final
Ábhar:	TUARASCÁIL ÓN gCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA hEORPA AGUS CHUIG AN gCOMHAIRLE TUARASCÁIL AIRGEADAIS ÓN gCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA hEORPA AGUS CHUIG AN gCOMHAIRLE MAIDIR LEIS AN gCISTE EORPACH UM RÁTHAÍOCHT TALMHAÍOCHTA AGUS AN CISTE EORPACH TALMHAÍOCHTA UM FHORBAIRT TUAITHE BLIAIN AIRGEADAIS 2025

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo doiciméad COM(2026) 466 final.

Faoi iamh: COM(2026) 466 final

AN COIMISIÚN
EORPACH

An Bhruiséal, 10.9.2026
COM(2026) 466 final

**TUARASCÁIL ÓN gCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA hEORPA AGUS
CHUIG AN gCOMHAIRLE**

**TUARASCÁIL AIRGEADAIS ÓN gCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA
hEORPA AGUS CHUIG AN gCOMHAIRLE MAIDIR LEIS AN gCISTE EORPACH
UM RÁTHAÍOCHT TALMHAÍOCHTA AGUS AN CISTE EORPACH
TALMHAÍOCHTA UM FHORBAIRT TUAITHE**

BLIAIN AIRGEADAIS 2025

CLÁR

1.	NÓS IMEACHTA AN BHUISÉID.....	2
1.1.	Creat Airgeadais 2021–2027	2
1.2.	Dréachtbhuiséad 2025, Litir Leasaitheach 1/2025 agus glacadh Bhuiséad 2025.....	3
2.	BUISÉAD 2025 A CHUR CHUN FEIDHME I gCÁS CERT AGUS CETFT	4
2.1.	An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT)	4
2.1.1.	Íocaíochtaí míosúla.....	4
2.1.2.	Laghduithe ar íocaíochtaí míosúla.....	4
2.1.3.	Caiteachas bainistíochta díri ón gCoimisiún	5
2.2.	An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (EURI)	6
2.2.1.	Íocaíochtaí	7
2.2.2.	Laghduithe ar íocaíochtaí	7
2.2.3.	Caiteachas faoi bhainistíocht dhíreach ag an gCoimisiún	7
3.	GLACADH LEITHREASUITHE CERT AGUS CETFT.....	9
3.1.	An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT)	9
3.2.	An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (EURI)	10
4.	BEARTA RIALAITHE	13
4.1.	Réamhrá.....	13
4.2.	Córas Comhtháite Riaracháin agus Rialaithe (CCRR).....	13
4.3.	Cur i bhfeidhm Caibidil III de Theideal IV de Rialachán (AE) 2021/2116 (grinnskrúdú ar idirbhearta)	13
5.	IMRÉITEACH CUNTAS.....	14
5.1.	Imréiteach comhréireachta	14
5.2.	Imréiteach airgeadais	15
5.3.	Achomhairc a tugadh os comhair Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh in aghaidh cinntí imréitigh.....	16
6.	CAIDREAMH LEIS AN bPARLAIMINT AGUS LE CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA hEORPA	17
6.1.	Caidreamh leis an bParlaimint.....	17
6.2.	Caidreamh le Chúirt Iniúcháirí na hEorpa	17

1. NÓS IMEACHTA AN BHUISÉID

Leis an CBT athchóirithe don tréimhse 2023–2027, tugadh isteach cur chuige straitéiseach agus samhail nua seachadta atá dírithe ar fheidhmíocht agus ar thorthaí. Déanann sé an dá chiste atá ann cheana — an Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) agus an Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) — a chomhdhlúthú faoi scáth aonair na bPleananna Straitéiseacha CBT lena gcumhdaítear cistiú le haghaidh tacaíocht ioncaim, forbairt tuaithe agus tacaíochta d'earnálacha áirithe.

1.1. Creat Airgeadais 2021–2027

Déantar caiteachas an chomhbheartais talmhaíochta (CBT) a chistiú laistigh den chreat airgeadais ilbhliantúil i gcomhair na mblianta 2021–2027 dá ndéantar foráil i Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle¹. Go sonrach, tá caiteachas CBT mar chuid d'uasteorainn sheasta le haghaidh Ceannteideal 3 — Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol. Laistigh den uasteorainn fhoriomlán sin, socraíodh fo-uasteorainn shonrach le haghaidh caiteachas a bhaineann leis an margadh agus le haghaidh íocaíochtaí díreacha arna maoiniú ag CERT.

Rinneadh an fho-uasteorainn CERT a choigeartú tar éis aistriú méideanna áirithe ó íocaíochtaí díreacha go forbairt tuaithe arna maoiniú le CETFT agus tar éis an aistrithe ó fhorbairt tuaithe go híocaíochtaí díreacha. De bhreis air sin, rinneadh roinnt coigeartuithe i gcreat athbhreithniú lárthearma CAI in 2024, mar a leagtar síos i Rialachán (AE, Euratom) 2024/765 ón gComhairle². Dá bhrí sin, ar bhonn Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2021/128 ón gCoimisiún³ lena socraítear an t-iarmhéid glan atá ar fáil le haghaidh chaiteachas CERT, is iad seo a leanas na méideanna CBT a áirítear i gCeannteideal 3 den chreat airgeadais ilbhliantúil (2021–2027):

Tábla 1 (i milliúin EUR; praghsanna reatha)

Ceannteideal 3*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Iomlán	55 713,0	53 365,9	53 626,9	53 757,9	53 890,9	54 021,9	54 000,9
ar a n-áirítear:							
— Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha, a), b), c), d)	40 368,0	40 638,2	40 692,2	40 602,1	40 528,9	40 541,2	40 590,5
— Forbairt tuaithe a), b), c)	15 345,0	12 727,7	12 934,7	13 155,8	13 226,0	13 331,7	13 410,4
Ioncaim Shannta Sheachtracha	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
NGEU e)	2 387.70	5 682.80					

* Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol i ndáil le CBT

¹ IO L 433I, 22.12.2020, lch. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

² IO L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj>.

³ IO L 40, 4.2.2021, lch. 8, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/128/oj>.

- a) Tar éis aistriúcháin bliantúla ó CERT chuig CETFT le haghaidh na mblianta airgeadais 2021–2023 dar luach EUR 3 463,1 milliún san iomlán ar bhonn Airteagal 14(1) de Rialachán (AE) Uimh. 1307/2013, agus aistriúcháin bliantúla le haghaidh na mblianta airgeadais 2024–2027 dar luach EUR 7 076,4 milliún san iomlán ar bhonn Airteagal 103(1)(a) agus 103(2) de Rialachán (AE) 2021/2115.
- b) Tar éis aistriúcháin bliantúla ó CETFT go CERT le haghaidh na mblianta airgeadais 2021–2023 dar luach EUR 1 633,4 milliún san iomlán ar bhonn Airteagal 14(2) de Rialachán (AE) Uimh. 1307/2013, agus aistriúcháin bliantúla le haghaidh na mblianta airgeadais 2024–2027 dar luach EUR 2 408,1 milliún san iomlán ar bhonn Airteagal 103(1)(b) agus 103(3) de Rialachán (AE) 2021/2115.
- c) Tar éis aistriúcháin bliantúla ó CETFT go CERT le haghaidh na mblianta airgeadais 2021–2023 dar luach EUR 171,9 milliún san iomlán ar bhonn Airteagal 7(2) de Rialachán (AE) Uimh. 1307/2013, agus aistriúcháin bliantúla le haghaidh le haghaidh na mblianta airgeadais 2024–2027 dar luach EUR 20 milliún san iomlán ar bhonn Airteagal 17(5) de Rialachán (AE) 2021/2115.
- d) Tar éis laghdú dar luach EUR 440 milliún le haghaidh na mblianta 2025–2027 i ndiaidh athbhreithniú lárthearma CAI.
- e) Airteagal 58(a) de Rialachán (AE) Uimh. 1305/2013.

1.2. Dréachtbhuiséad 2025, Litir Leasaitheach 1/2025 agus glacadh Bhuiséad 2025

Ghlac an Coimisiún Eorpach Dréachtbhuiséad tosaigh 2025 agus mhol sé don Údarás Buiséadach é an 19 Meitheamh 2024. Ghlac an Chomhairle a seasamh maidir le Dréachtbhuiséad 2025 an 13 Meán Fómhair 2024. Chuir an Coimisiún Litir Leasaitheach Uimh. 1/2025 i láthair dhréachtbhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh an 10 Deireadh Fómhair 2024, agus ghlac Parlaimint na hEorpa a seasamh an 23 Deireadh Fómhair 2024.

Thionóil Uachtarán na Comhairle an Coiste Idir-réitigh an 28 Deireadh Fómhair 2024. Tháinig an Coiste Idir-réitigh ar chomhaontú maidir le téacs comhpháirteach, téacs a d'fhormheas an Chomhairle an 25 Samhain 2024 agus a d'fhormheas Parlaimint na hEorpa an 27 Samhain 2024.

Ba é EUR 39 975,9 milliún méid iomlán na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais sa bhuiséad vótáilte le haghaidh CERT agus ba é EUR 40 030,7 milliún a leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Ba é EUR 13 226 mhilliún iomlán na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais sa bhuiséad vótáilte le haghaidh CETFT agus ba é EUR 10 497 milliún a leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Soláthraítear in iarscríbhinn 1 tuilleadh mionsonraí faoi na méideanna a bhaineann le Dréachtbhuiséad an Choimisiúin 2025, chomh maith le seasamh na Comhairle agus Pharlaimint na hEorpa, an Litir Leasaitheach agus an buiséad formheasta.

A mhéid a bhaineann le hioncam sannta, tráth a bunaíodh Buiséad 2025, measadh gurbh é EUR 395 mhilliún i gcás CERT agus EUR 225 mhilliún i gcás CETFT an méid a raibh coinne lena bhailiú le linn na bliana airgeadais 2025.

Nuair a ghlac an tÚdarás Buiséadach buiséad 2025, cuireadh an t-ioncam sannta measta ó CERT san áireamh le haghaidh riachtanais mhaoiniúcháin na tacaíochta bunúsáil ioncaim i dtaobh na hinbhuanaitheachta. Chun mionsonraí maidir le fáil airgid, úsáid agus, faoi dheireadh, tabhairt anonn an ioncaim shannta, féach iarscríbhinní 2 agus 3.

An 27 Samhain 2025, glacadh Buiséad Leasaitheach Uimh. 2/2025. Áiríodh leis, i measc nithe eile, treisiú leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí le haghaidh CETFT, tar éis géarú ar riachtanais íocaíochta. Formheasadh atreisiú iomlán EUR 3 514 mhilliún le haghaidh CETFT, as a bhfuil EUR 1 784 mhilliún le haghaidh cineálacha

idirghabhálacha san fhorbairt tuaithe faoi Phleananna Straitéiseacha CBT agus EUR 1 730 milliún le haghaidh cineálacha idirghabhálacha san fhorbairt tuaithe faoi chlár 2014-2022.

2. BUISÉAD 2025 A CHUR CHUN FEIDHME I GCÁS CERT AGUS CETFT

2.1. An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT)

Maítear in Airteagal 21(1) de Rialachán (AE) Uimh. 2021/2116⁴ go ndéanfaidh an Coimisiún íocaíochtaí míosúla le haghaidh caiteachas a dhéanann gníomhaireachtaí íocaíochta creidiúnaithe na mBallstát le linn na míosa tagartha. Déanfar íocaíochtaí míosúla le gach Ballstát ar a dhéanaí an tríú lá oibre den dara mí tar éis na míosa ina ndéantar an caiteachas.

Is aisíocaíocht ghlanchaiteachais iad na híocaíochtaí míosúla (tar éis ioncam a asbhaint) atá déanta cheana féin agus cuirtear ar fáil iad ar bhonn na ndearbhuithe míosúla a thíolacann na Ballstáit⁵. Tá cuntasaíocht mhíosúil chaiteachais agus ioncaim faoi réir seiceálacha agus ceartúchán ar bhonn na ndearbhuithe sin. Thairis sin, tagann na híocaíochtaí sin chun bheith críochnaitheach tar éis fhíorúcháin an Choimisiúin faoin nós imeachta imréitigh cuntas.

Cumhdaítear íocaíochtaí a rinne na Ballstáit ón 16 Deireadh Fómhair 2024 go dtí an 15 Deireadh Fómhair 2025 faoin gcóras le haghaidh íocaíochtaí míosúla.

Ba é EUR 40 524,4 milliún iomlán na méideanna a cinneadh le haghaidh íocaíochtaí míosúla le haghaidh na bliana airgeadais ar fad. Agus méideanna arna n-aisghabháil de bharr cinntí maidir le himréiteach, ioncaim shannta dhearbhaithe agus caiteachais dhiúltaigh á gcur san áireamh, is é EUR 40 292,3 san iomlán a íocadh leis na Ballstáit i ndáiríre.

2.1.1. Íocaíochtaí míosúla

Ghlac an Coimisiún cinneadh íocaíochta le haghaidh gach ceann de na 12 thréimhse den bhliain airgeadais.

Chun mionsonraí a fháil, féach Iarscríbhinn 4.

2.1.2. Lagduithe ar íocaíochtaí míosúla

I gcás roinnt beart arna maoiniú ag CERT, cinntear uasteorainneacha airgeadais i reachtaíocht an Aontais. Meastar gur caiteachas neamh-incháilithe atá i gcaiteachas atá os cionn na n-uasteorainneacha sin agus bíonn lagduithe ar na híocaíochtaí míosúla mar thoradh air. I gcás ina suitear, ar bhonn an dearbhaithe caiteachais, gur sáraíodh uasteorainn, déantar an méid sa bhreis ar an uasteorainn sin a bhaint as an íocaíocht mhíosúil. In 2025, ba é EUR 6,6 milliún glanmhéid iomlán na lagduithe sin.

⁴ IO L 435, 6.12.2021, lch. 187, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>.

⁵ Déanann na Ballstáit na dearbhuithe míosúla sin ar chaiteachas a tharchur faoin 7ú lá den mhí tar éis na míosa inar tabhaíodh an caiteachas.

2.1.3. Caiteachas bainistíochta díri ón gCoimisiún

Déanann an Coimisiún íocaíochtaí faoi bhainistíocht dhíreach le haghaidh beart áirithe. Baineann siad sin go príomha le cúnamh teicniúil oibríochtúil agus le bearta cur chun cinn arna gcur chun feidhme trí ilchláir agus gníomhaíochtaí eile. Chun mionsonraí a fháil, féach táblaí 2 agus 3. Cuirtear i láthair in iarscríbhinní 5 agus 6 mionsonraí a bhaineann le leithreasuithe vótáilte arna gcur chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach ag an gCoimisiún i rith na bliana airgeadais 2025 maidir le caiteachas oibriúcháin agus riaracháin.

Tábla 2

(in EUR; praghsanna reatha)

<i>Cúnamh oibríochtúil agus teicniúil CETFT</i>	
Mir bhuiséadach: 08.020603	
Tuairisc	
Lionra Sonraí um Inbhuanaitheacht Feirme (LSIF)	
Íomhánna rialtasacha satailíte agus ceannach sonraí	
Struchtúr feirme agus suirbhéanna talmhaíochta	
Teicneolaíocht faisnéise	
Bearta faisnéise CBT	
Cumarsáid Chorpáraídeach	
Iniúcháireacht agus Rialuithe	
Staidéir agus measúnuithe	
Iomlán geallta	101,585,278.5
Iomlán íoctha	99,318,766.81

Tábla 3 (in EUR; praghsanna reatha)

<i>Cur chun cinn táirgí talmhaíochta — Ilchláir agus gníomhaíochtaí arna gcur chun feidhme ag an gCoimisiún faoi bhainistíocht dhíreach</i>	
Mír bhuiséadach: 08.020303	
Tuairisc	
Cláir cur chun cinn (ilchláir), misin ardleibhéil, cúnamh teicniúil agus saineolaithe teicniúla	
Iomlán na leithreasuithe geallta agus vótáilte	40,000,000.00
Iomlán an ioncaim shannta gheallta ón mbliain roimhe	1,417,649.97
Iomlán íoctha	71,096,236.00

2.2. An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (EURI)

In Airteagal 31(1) de Rialachán (AE) 2021/2116, luaitear gurb amhlaidh, tar éis a chinnidh cur chun feidhme lena bhformheastar an Plean Straitéiseach CBT, go ndéanfaidh an Coimisiún méid réamh-mhaoiniúcháin tosaigh a íoc leis an mBallstát le haghaidh thréimhse iomlán an Phlean Straitéiseach CBT. Déantar foráil le hAirteagal 32 de Rialachán (AE) 2021/2116 freisin maidir le híocaíochtaí eatramhacha atá le déanamh maidir le gach Plean Straitéiseach CBT chun an caiteachas a rinne na gníomhaireachtaí íocaíochta creidiúnaithe, agus na Pleananna Straitéiseacha CBT á gcur chun feidhme, a aisíoc.

Maidir le cláir forbartha tuaithe arna bhformheas faoi Rialachán (AE) Uimh. 1306/2013⁶, luaitear in Airteagal 34(2) den Rialachán sin nach féidir comhiomlán na n-íocaíochtaí réamh-mhaoiniúcháin agus eatramhacha a bheith níos mó ná 95 % de ranníocaíocht CETFT le gach clár forbartha tuaithe. De bhun Airteagal 36(2) de Rialachán (AE) Uimh. 1306/2013 agus ag brath ar na hacmhainní atá ar fáil, déanfaidh an Coimisiún, agus laghduithe nó fionraíochtaí arna gcur i bhfeidhm faoi Airteagal 41 á gcur san áireamh, íocaíochtaí eatramhacha chun an caiteachas arna thabhu ag gníomhaireachtaí íocaíochta creidiúnaithe i gcur chun feidhme na glár a aisíoc.

⁶ IO L 347, 20.12.2013, lch. 549, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1306/oj>.

Mar a thagraítear dó in Airteagal 37(1) de Rialachán (AE) Uimh. 1306/2013, tar éis dó an tuarascáil bhliantúil deiridh a fháil faoin dul chun cinn atá déanta maidir le cur chun feidhme cláir forbartha tuaithe, íocfaidh an Coimisiún, ag brath ar acmhainní a bheith ar fáil agus ar bhonn an phlean airgeadais atá i bhfeidhm, íocfaidh sé iarmhéid na gcuntas bliantúil le haghaidh na bliana deiridh de chur i gcrích an chláir forbartha tuaithe ábhartha agus an chinneadh chomhfhreagraigh maidir le himréiteach.

2.2.1. Íocaíochtaí

Leanann an Coimisiún ar aghaidh le haisíoc i leith gach dearbhaithe ráithiúil caiteachais sa bhliain airgeadais.

Chun mionsonraí a fháil, féach Iarscríbhinn 7.

2.2.2. Laghduithe ar íocaíochtaí

I gcás bearta arna maoiniú ag CETFT, déantar uasteorainneacha airgeadais a chinneadh i gcomhréir le reachtaíocht an Aontais. Meastar gur caiteachas neamh-incháilithe atá i gcaiteachas atá os cionn na n-uasteorainneacha sin agus go mbíonn laghduithe ar na híocaíochtaí mar thoradh air. In 2025, cuireadh laghduithe dar luach glanmhéid EUR 57,5 milliún i bhfeidhm maidir leis na híocaíochtaí a rinneadh leis na Ballstáit ar bhonn dearbhuithe ráithiúla caiteachais le haghaidh 2025.

2.2.3. Caiteachas faoi bhainistíocht dhíreach ag an gCoimisiún

Cuireann an Coimisiún bearta agus gníomhaíochtaí áirithe chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach, ar le cúnamh teicniúil oibríochtúil go príomha a bhaineann siad. Chun mionsonraí a fháil, féach táblaí 4 agus 5. Cuirtear i láthair in iarscríbhinní 5 agus 6 mionsonraí a bhaineann le leithreasuithe vótáilte arna gcur chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach ag an gCoimisiún i rith na bliana airgeadais 2025.

Tábla 4 (in EUR; praghsanna reatha)

Cúnamh teicniúil CETFT	
Cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais	
Mír bhuiséadach: 08.030200	(in EUR)
Tuairisc	
Gníomhaíochtaí lionrúcháin chun tacú leis an gComhbheartas Talmhaíochta	
Teicneolaíocht faisnéise	
Ardán Teicniúil Comhairleach maidir le hIonstraimí Airgeadais	
Cumarsáid Chorporáideach	
Staidéir agus measúnuithe	
Iniúcháireacht agus Rialuithe	
Lionra Measúnaithe na hEorpa	
Bunachar sonraí talmhaíochta orgánai	
Iomlán geallta	28,240,705
Iomlán íoctha	25,181,231

Tábla 5 (in EUR; praghsanna reatha)

Cúnamh teicniúil EURI	
Cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair gealltanais	
Mír bhuiséadach: 08.030300	(in EUR)
Tuairisc	
Fis fhadtéarmach le haghaidh cheantair thuaithe an Aontais	
Teicneolaíocht faisnéise	
Iomlán geallta	-
Iomlán íoctha	926 542.00

3. GLACADH LEITHREASUITHE CERT AGUS CETFT

3.1. An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT)

Bhí luach EUR 40 875,4 milliún ar chur chun feidhme na leithreasuithe CERT. Rinneadh an caiteachas sin a chistiú le leithreasuithe tosaigh an bhuiséid agus trí úsáid a bhaint as ioncam a sannadh do CERT. Maidir leis an ioncam EUR 995,3 milliún a sannadh do CERT, a bailíodh in 2025 agus a tugadh anonn ó 2024 (ar tháinig EUR 983,6 milliún de ó bhainistíocht chomhroinnte), úsáideadh EUR 924,6 milliún de chun riachtanais íocaíochta a chumhdach.

Laistigh de chaibidil 08 01, ba é EUR 12,4 milliún a bhí i ngealltanais CERT le haghaidh caiteachas tacaíochta riaracháin faoi airteagal 08 01 01 (lena n-áirítear EUR 9,7 milliún d'ioncam sannta a tugadh anonn ón mbliain airgeadais 2024).

Úsáideadh EUR 255,3 milliún ón gcúlchiste talmhaíochta chun bearta tacaíochta eisceachtúla éagsúla a mhaoiniú.

Laistigh de chaibidil 08 02, ba é EUR 2 802,7 milliún an caiteachas foriomlán CERT le haghaidh idirghabhálacha a bhain leis an margadh, faoi na pleananna CBT (airteagal buiséid 08 02 02) agus lasmuigh de na pleananna CBT (airteagal buiséid 08 02 03).

Cuireadh íocaíochtaí díreacha sa bhliain airgeadais 2025 chun feidhme faoi na pleananna CBT (airteagal buiséid 08 02 04) i gcomhréir leis na rialacha dá bhforáiltear i Rialachán (AE) 2021/2115, agus lasmuigh de na pleananna CBT (airteagal buiséid 08 02 05), i gcomhréir leis na rialacha dá bhforáiltear i Rialachán (AE) Uimh. 1307/2013⁷. Ba é EUR 37 683,3 milliún a bhí sa chaiteachas iomlán gaolmhar.

Ar deireadh, gealladh EUR 119,1 milliún faoi airteagail 08 02 06 — Straitéis bheartais, comhordú agus iniúchadh (ar gealladh EUR 101,6 milliún de le haghaidh cúnamh teicniúil) agus EUR 2,7 milliún faoi 08 02 99 — Cláir agus gníomhaíochtaí roimhe seo a chur i gcrích.

Ba é EUR 70,7 milliún de leithreasuithe ioncaim shannta an tearc-fhorghníomhú i gcás CERT (ar tháinig 70,2 milliún de ó bhainistíocht chomhroinnte), agus tugadh na leithreasuithe sin anonn go dtí 2026. Thairis sin, ba é EUR 391,4 milliún luach na leithreasuithe gan úsáid ón gcúlchiste talmhaíochta. Tugadh an méid iomlán anonn go cúlchiste talmhaíochta 2026, i gcomhréir le hAirteagal 16(2) de Rialachán 2021/2116, go pointe áirithe chun an caiteachas atá fágtha a bhaineann le bearta eisceachtúla 2025 a mhaoiniú.

Chun mionsonraí a fháil maidir le cur chun feidhme an bhuiséid de réir réimse beartais agus, chomh maith leis sin, maidir le húsáid an ioncaim shannta, féach Iarscríbhinní 8, 9, 10, 11 agus 12.

⁷ IO L 347, 20.12.2013, lch. 608, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1307/oj>.

3.2. An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (EURI)

Ba é EUR 13 226,7 milliún (iarscríbhinn 13) a bhí i gcur chun feidhme leithreasuithe CETFT faoi chomhair gealltanais, agus úsáid á baint as leithreasuithe tosaigh an bhuiséid vótáilte agus as ioncaim shannta inmheánacha agus sheachtracha CETFT.

Laistigh de chaibidil 08 01, EUR 2,4 milliún a bhí sa mhéid a gheall CETFT le haghaidh tacaíocht riaracháin don chlár.

Laistigh de chaibidil 08 03, le hais an mhéid gheallta a bhaineann le cineálacha idirghabhála a chur chun feidhme faoi Phleananna Straitéiseacha CBT (EUR 13 195,7 milliún):

- gealladh méid EUR 28,2 milliún le haghaidh cúnamh teicniúil oibríochtúil
- gealladh méid EUR 0,3 milliún le haghaidh oibríochtaí aisíoca maidir le cláir forbartha tuaithe sna tréimhsí roimhe sin (roimh 2023).

Ba é EUR 15 852,4 milliún a bhí i gcur chun feidhme leithreasuithe CETFT faoi chomhair íocaíochtaí (iarscríbhinn 13). Cistíodh an íocaíocht sin trí leithreasuithe tosaigh an bhuiséid vótáilte agus trí ioncam sannta inmheánach CETFT a úsáid.

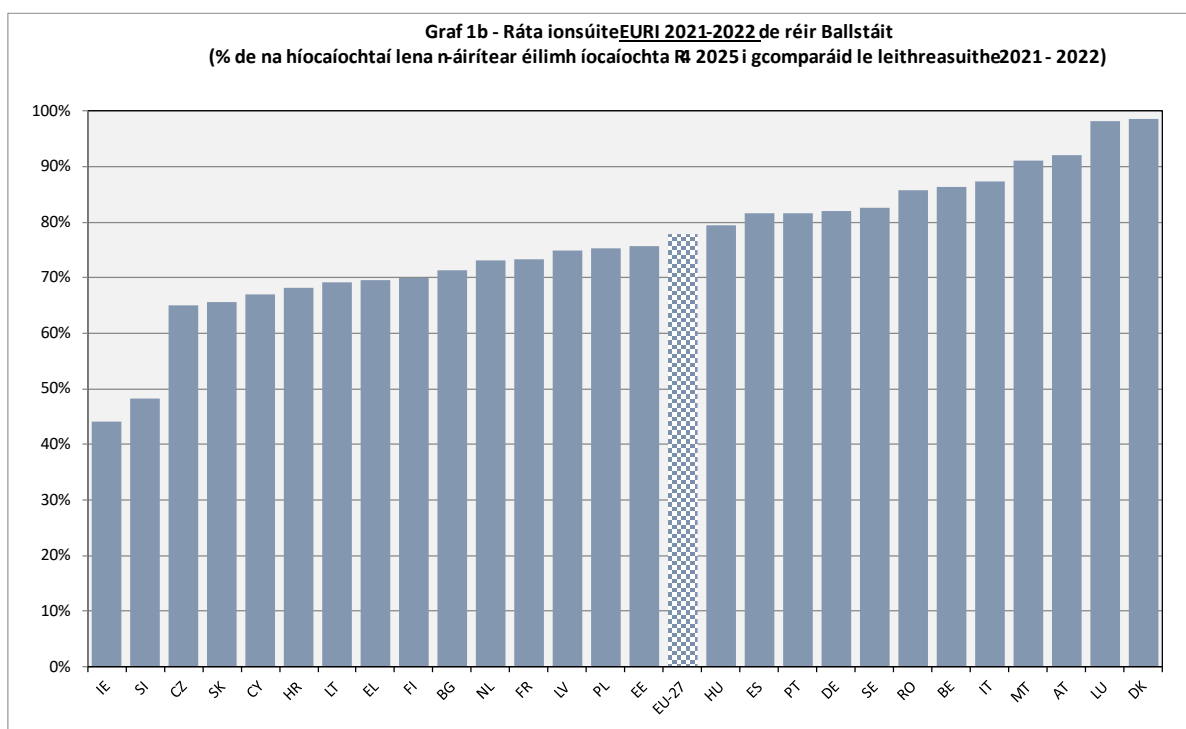
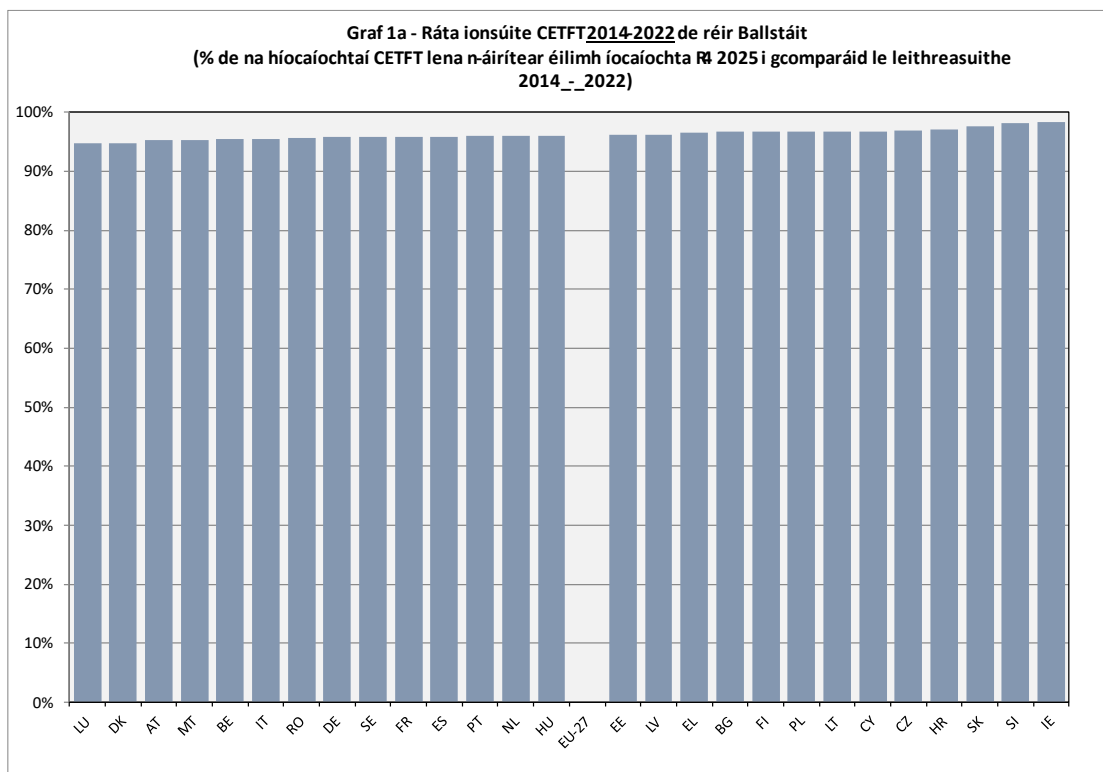
Laistigh de chaibidil 08 01, ba é EUR 2,2 milliún a bhí sa mhéid a gealladh maidir le CETFT le haghaidh tacaíocht riaracháin don chlár.

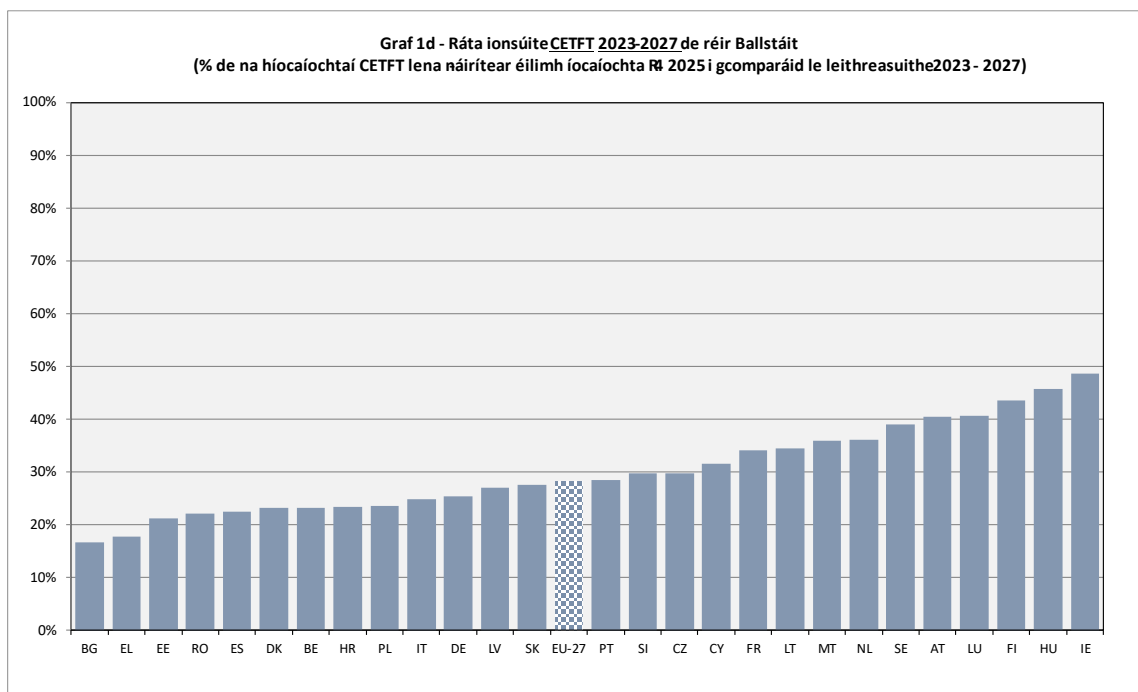
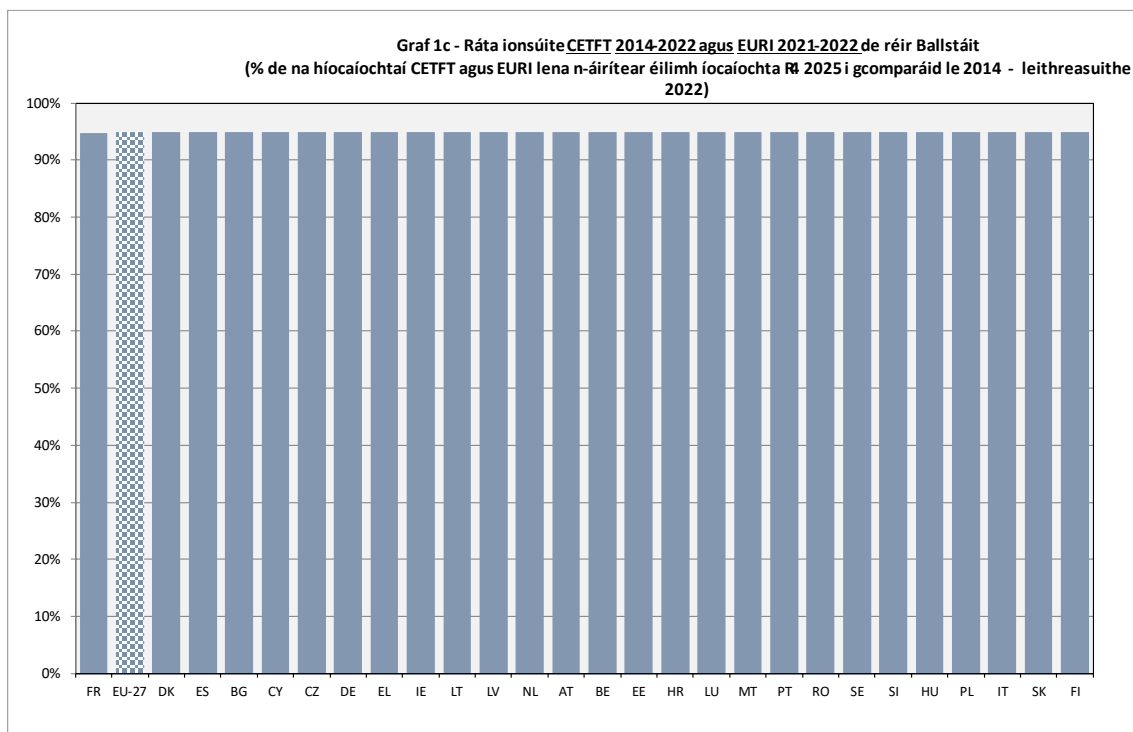
Laistigh de chaibidil 08 03, ba é a bhí sna híocaíochtaí:

- EUR 7 969,8 milliún le haghaidh na gcineálacha idirghabhála faoi na Pleananna Straitéiseacha CBT
- EUR 7 854,3 milliún maidir le hoibríochtaí le haghaidh cláir forbartha tuaithe sna tréimhsí roimhe sin (roimh 2023)
- EUR 26,1 milliún le haghaidh cúnamh teicniúil oibríochtúil.

Déantar formhór an chaiteachais CETFT a chur chun feidhme faoi bhainistíocht chomhroinnte, agus déantar sciar beag de a chur chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach.

Bainistíocht chomhroinnte : ráta ionsúcháin CETFT 2014–2022 agus CETFT 2023–2027 de réir Ballstáit (Graif 1a–d):

Chun mionsonraí a fháil maidir le cur chun feidhme an bhuiséid de réir Ballstáit agus de réir réimse beartais, chomh maith le sonraí maidir le húsáid an ioncaim shannta, féach Iarscríbhinní 14 go 17.

4. BEARTA RIALAITHE

4.1. Réamhrá

I gcomhréir le reachtaíocht an Aontais agus de réir mar a bhí sna blianta roimhe, cuireadh córas cuimsitheach beart rialaithe i bhfeidhm maidir le caiteachas talmhaíochta 2025.

Déanann na gníomhaireachtaí íocaíochta nó na comhlachtaí tarmligthe a fheidhmíonn faoina maoirseacht na rialuithe agus forchuirtear smachtbhannaí éifeachtacha, athchomhairleacha agus comhréireacha má nochtar neamhchomhlíontacht le rialacha an Aontais sna rialuithe. Ina theannta sin, ní mór rialuithe ex post a dhéanamh i gcás fhormhór na gcóras nach bhfuil faoi réir an Chórais Chomhtháite Riaracháin agus Rialaithe, anuas ar leibhéil rialaithe phríomhúla agus thánaisteacha.

4.2. Córas Comhtháite Riaracháin agus Rialaithe (CCRR)

Tá na rialacha maidir le CCRR le fáil i Rialachán (AE) Uimh. 1306/2013, Rialachán Tarmligthe (AE) Uimh. 640/2014 ón gCoimisiún⁸ agus Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 809/2014 ón gCoimisiún⁹, chomh maith le Rialachán (AE) 2021/2116, Rialachán Tarmligthe (AE) 2022/117 ón gCoimisiún¹⁰ agus Rialachán Cur Chun Feidhme (EU) 2022/1173 ón gCoimisiún¹¹.

Tá faisnéis mhionsonraithe ar chaiteachas arna chumhdach le CCRR in Iarscríbhinn 7, Cuid 2, A.2.3.a) den Tuarascáil Bhliantúil ar Ghníomhaíochtaí¹² (TBG) AS AGRI le haghaidh 2025. Tá comhpháirteanna ábhartha CCRR infheidhme freisin maidir leis na bearta forbartha tuaithe atá bunaithe ar limistéar nó ar líon ainmhithe. Ar na bearta den sórt sin, áirítear, *inter alia*, bearta agra-chomhshaoil agus leasa ainmhithe, limistéir mhídheisiúla agus limistéir a bhfuil srianta comhshaoil iontu, agus foraoisiú talaimh talmhaíochta.

4.3. Cur i bhfeidhm Caibidil III de Theideal IV de Rialachán (AE) 2021/2116 (grinnscrúdú ar idirbhearta)

In 2025, bhí feidhm ag córas rialúcháin an ghrinnscrúdaithe ar idirbhearta dá bhforáiltear faoi Chaibidil III de Theideal IV de Rialachán (AE) Uimh. 2021/2116. Chuimsigh sé córas rialaithe ex post a chomhlánaíonn na córais rialaithe earnála a dtugtar tuairisc orthu thuas.

In 2025, chuir seirbhísí grinnscrúdaithe na mBallstát rialuithe i gcrích i leith oibríochtaí lena ndearnadh íocaíochtaí sa bhliain airgeadais 2023. Léirítear sna tuarascálacha bliantúla i leith na tréimhse grinnscrúdaithe ábhartha (Iúil 2024–Meitheamh 2025) go

⁸ IO L 181, 20.6.2014, lch. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/640/oj>.

⁹ IO L 227, 31.7.2014, lch. 69, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/809/oj>.

¹⁰ IO L 183, 8.7.2022, lch. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1172/oj>.

¹¹ IO L 183, 8.7.2022, lch. 23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1173/oj>.

¹² Is féidir teacht ar Thuarascálacha Bliantúla ar Ghníomhaíochtaí AS AGRI ag: https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2025-agriculture-and-rural-development_ga.

raibh 89 % de na grinnscrúduithe a bhí beartaithe curtha i gcrích ag na Ballstáit faoi dheireadh na tréimhse tuairiscithe grinnscrúdaithe. An ráta neamhrialtachtaí a tháinig as na grinnscrúduithe sin a cuireadh i gcrích, tá sé faoi bhun 1 %.

5. IMRÉITEACH CUNTAS

5.1. Imréiteach comhréireachta

Tá freagracht ar na Ballstáit go príomha é a áirithiú go ndéantar agus go bhforghníomhaítear idirbhearta i gceart trí chóras de smachtbhannaí rialaithe agus athchomhairleacha. I gcás ina dteipeann ar Bhallstáit an ceanglas sin a chomhlíonadh, cuireann an Coimisiún ceartuithe airgeadais i bhfeidhm chun leasanna airgeadais an Aontais a chosaint.

Baineann an t-imréiteach comhréireachta faoin CBT is infheidhme sa bhliain airgeadais 2025 le dlíthiúlacht agus rialtacht idirbheart. Deartar é chun caiteachas ó mhaoiniú an Aontais a eisiamh nach ndearnadh é i gcomhréir le rialacha an Aontais.

Tá mionsonraí ar iniúchtaí a rinneadh in 2025 le fáil sa TBG, tábla 2.1.2.a).1–2.

Liostaítear na cinntí imréitigh comhréireachta ar glacadh leo in 2025, lena n-áirítear ceartúcháin airgeadais i roinnt earnálacha, sa TGB, tábla Iarscríbhinn 7 — Cuid 3 A.b.1)–1.

Na cinntí seo a leanas maidir le himréiteach comhréireachta, bhí tionchar acu ar bhuiséad 2025:

- Cinneadh (AE) 2024/2879 an 13 Samhain 2024 — cinneadh *ad hoc* 74, lena ngabhann glanmhéid arna chinneadh de EUR 178,8 milliún i bhfabhar CERT agus EUR 39,9 milliún i bhfabhar CETFT.
- Cinneadh (AE) 2025/209 an 5 Feabhra 2025 — cinneadh *ad hoc* 75 (RA amháin), lena ngabhann glanmhéid arna chinneadh de EUR 3,7 milliún i bhfabhar CETFT.
- Cinneadh (AE) AE 2025/1147 an 11 Meitheamh 2025 — cinneadh *ad hoc* 76, lena ngabhann glanmhéid arna chinneadh de EUR 475,3 milliún i bhfabhar CERT agus EUR 46 mhilliún i bhfabhar CETFT.

Tar éis cur i gcuntas forghníomhú roinnt breithiúnas ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh i bhfabhar na mBallstát agus scaoileadh fionraíochtaí íocaíochtaí, ba é EUR 653,1 milliún i bhfabhar CERT agus EUR 89,4 milliún i bhfabhar CETFT tionchar airgeadais foriomlán na gcinntí sin ar na cistí.

Tá mionsonraí le fáil in Iarscríbhinn 18 faoi na ceartúcháin airgeadais i gcinntí maidir le himréiteach comhréireachta in 2025.

I gcás Chinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2024/2879 ón gCoimisiún agus Chinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2025/1147 ón gCoimisiún, chinn an Coimisiún, mar gheall ar mhéid coibhneasta na gceartúchán i gcomparáid le holltáirgeacht intíre Ballstát áirithe, agus ar iarrataí a fháil ó na Ballstáit lena mbaineann, go bhféadfaí na ceartúcháin seo a leanas a íoc ina dtrí thráthchuid bhliantúla chomhionanna.

Tábla 6 (i milliúin EUR; praghsanna reatha)

Uimhir an chinnidh	An Ballstát	An méid atá le híoc i dtráthchodanna	
		CERT	CETFT
74	an Ghréig	57,1	13,2
74	an Rómáin	40,4	5,6
75	an Ghréig	411,0	3,9
75	an Phortaingéil	35,0	27,0

An 15 Feabhra 2025, thuairiscigh na Ballstáit an fhaisnéis ó mhéideanna gan íoc a bhí le haisghabháil ag deireadh na bliana airgeadais 2024. Is é atá iontu sin EUR 414,004 milliún le haghaidh CERT, CETFT, agus na hIonstraime Sealadaí le haghaidh Forbairt Tuaithe, agus cuirtear i láthair iad sa TBG, tábla Iarscríbhinn 7 — Cuid 3 A.b.2)—1.

Ba é EUR 2 014 mhilliún an méid gan íoc a bhí fós le haisghabháil ó thairbhíthe ag deireadh na bliana airgeadais 2025 le haghaidh na gcistí uile. Ba é EUR 31,1 milliún a bhí sna hiarmhairtí airgeadais le haghaidh na mBallstát as cásanna neamh-aisghabhála CERT, CETFT agus na hIonstraime Sealadaí le haghaidh Forbairt Tuaithe laistigh de 4 bliana ó dháta na hiarrata aisghabhála (i ndáil le cásanna nua¹³) nó ón gcinneadh príomha riaracháin nó breithiúnach (i ndáil le seanchásanna), nó laistigh de 8 mbliana i gcás ina dtugtar an aisghabháil chuig na cúirteanna náisiúnta. Le linn na bliana airgeadais 2025, d'iompar buiséad an Aontais thart ar EUR 11,6 milliún ag leibhéal 100 %¹⁴ le haghaidh CERT, CETFT agus na hIonstraime Sealadaí le haghaidh Forbairt Tuaithe.

5.2. Imréiteach airgeadais

Is féidir teacht ar fhorléargas ar na cinntí maidir le himréiteach airgeadais a glacadh in 2025 i dtábla 7.

¹³ Cásanna neamhrialtachtaí nár bunaíodh cinneadh príomha riaracháin nó breithiúnach ina leith roimh an 16 Deireadh Fómhair 2014. I gcás inar bunaíodh an cinneadh príomha riaracháin nó breithiúnach roimh an dáta sin, aicmítear na cásanna mar ‘sheanchásanna’.

¹⁴ Cásanna a dearbhaíodh mar chásanna do-aisghabhála de réir fhoráil Airteagal 54(3) de Rialachán (AE) Uimh. 1306/2013.

Tábla 7 (i milliúin EUR; praghsanna reatha)

Ciste	Uimhir an Chinnidh	Dáta an Ghlactha	An Bhliain Airgeadais	An caiteachas dearbhaithe a imréitíodh	Gníomhaireacht íocaíochta lena mbaineann
CERT	Cinneadh (AE) 2025/972	23.5.2025	2024	40 408,76	Gníomhaireacht aí íocaíochta uile na mBallstát
CETFT 2014–2022	Cinneadh (AE) 2025/971	23.5.2025	2024	10 078,76	Gníomhaireacht aí íocaíochta uile na mBallstát
CETFT 2023–2027	Cinneadh (AE) 2025/997	23.5.2025	2024	4 943,68	Gníomhaireacht aí íocaíochta uile na mBallstát

5.3. Achomhaire a tugadh os comhair Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh in aghaidh cinntí imréitigh

Tá achoimre le fáil in Iarscríbhinn 19 ar chásanna a taisceadh leis an gCúirt Ghinearálta agus leis an gCúirt Bhreithiúnais.

6. CAIDREAMH LEIS AN bPARLAIMINT AGUS LE CÚIRT INIÚCHÓIRÍ NA hEORPA

6.1. Caidreamh leis an bParlaimint

Tá Parlaimint na hEorpa (PE), in éineacht leis an gComhairle, mar chuid d'Údarás Buiséadach na hEorpa. Dá bhrí sin, tá sé ar cheann de na comhpháirtithe plé is tábhachtaí de chuid an Choimisiúin maidir le cúrsaí buiséadacha agus, dá bhrí sin, maidir le CERT agus CETFT.

Tá trí choiste (PE) páirteach sa phlé agus san ullmhúchán don Seisiún Iomlánaíoch ar ábhair bhuiséadacha talmhaíochta. Is iad sin an Coiste um Thalmhaíocht agus um Fhorbairt Tuaithe, an Coiste um Buiséid agus an Coiste um Rialú Buiséadach.

Ó bhí 2014 ann soláthraíonn an Coiste um Thalmhaíocht agus um Fhorbairt Tuaithe tuairim maidir leis an nós imeachta urscaoilte chuig an gCoiste um Rialú Buiséadach.

Rialaíonn an Coiste um Rialú Buiséadach (CONT) cuir chun feidhme ceart an bhuiséid agus dréachtaíonn sé an tuarascáil a mholann don Pharlaimint urscaoileadh a dheonú agus a dhéanann moltaí don Choimisiúin nó do Bhallstáit.

Dheonaigh Parlaimint na hEorpa urscaoileadh don Choimisiúin, i ndáil le cur chun feidhme bhuiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh le haghaidh na bliana airgeadais 2024, trí vóta i seisiún iomlánaíoch ar Chinneadh Parlaiminteach, a tharla ar 29 Aibreán 2026.

6.2. Caidreamh le Chúirt Iniúchóirí na hEorpa

Feidhmíonn Cúirt Iniúchóirí na hEorpa (CIE) mar iniúchóir neamhspleách seachtrach an Aontais Eorpaigh. Tá achoimre ar thorthaí agus ar chonclúidí CIE le haghaidh na bliana airgeadais 2023 le fáil sa Tuarascáil Bhliantúil ar Ghníomhaíochtaí, pointe 2.2.